

meg kellett írnia mindazt, amit megírt, igazán nem propaganda célból, hanem a legbensőbb írói kényszerből. Ez a belső kényszer és ennek a könyvön kiragyogó kényszernek a feszülése teszi ezt a művet irodalmi alkotássá, olvasmánynyá. A kisebbségi életépítés kényszere az elmúlt öt esztendő valóságos küzdelmeinek ábrázolásában tör fel, mint új életre biztató építőakarat. Végre egy könyv, amelyik nem az elsodort faluról, hanem a megépülő faluról szól, de nem mint regény, hanem mint történelmi dokumentum. A falumunka irodalmában is új lépést jelent Balázs Ferenc könyve. A helyzetfelvételen túl bemutatja a falut, mint az új kisebbségi falumunka kísérleti telepét.

És még nagyobb lesz a könyv szimbolikus jelentősége, ha mindehhez hozzávesszük, hogy egy beteg ember írása, betegsége idejéből. Olyan ember írása, akinek minden joga meglenne ahhoz, hogy beteges melankóliával félreálljon, vagy halált ordítson. Az itteni életakarat ilyen sugalló erejű kiragyogására ma mindennél nagyobb szükség van. Ez a könyv küldetést tölt be, és sorsot formál.

(1936)

MOLNÁR B. LEHEL (közlő)

BALÁZS FERENCNEK EGY LEVELE (VÁRI ALBERTHEZ)

Az idén Balázs Ferenc halálának 60. évfordulójára emlékeztünk. Ez alkalommal nagyszabású rendezvénysorozatra került sor, ahol egyházi és közéleti munkásságát méltatták. A balázsferenc-i szellemiség semmit sem veszített időszerűségéből, sőt az eltelt évtizedek még jobban megértették velünk előre-látó gondolkodását.

A fizikailag megtört, súlyos beteg Balázs Ferenc életének vége felé is próbált alkotó, tevékeny munkát végezni. Unitárius teológiai irodalmunk gazdagításának szándékáról vallanak azok a sorok, amelyeket Balázs Ferenc annakidején Vári Alberthez, az Unitárius Teológiai Akadémia dékánjához és a Keresztény Magvető akkori szerkesztőjéhez írt:

Kedves Dékán úr,
régóta hiába várja, hogy levelemmel jelentkezzem. Ennek főoka az volt, hogy azt hittem, Erdélybe hamarabb visszakerülök. Másrészt pedig tudtam, hogyha a Keresztény Magvetőben lenne hely, ott van a Dékán úrnál Az „igazi” Jézus című tanulmányom. Illetve, ha netalántán Szent-Iványi Sándor ezt a tanulmányt nem adta volna át, itt küldök belőle még egy példányt. Ha leközlésre kerül, kérem ezt a példányt nyomdába adni. Reá van írva: Végleges példány.

A vallás alapjai című tanulmányom már április elején készen volt. De egyrészt, mert a postai költség Magyarországról nagyon drága, főképp azonban mivel ennél a munkánál nagyon fontos, hogy annak minden része érett és átgondolt legyen, nem siettem annak elküldésével. Újabb átolvasásra már sem-

mi igazítani valót nem találtam benne. Most adom ki legépeletetni s két héten belül a Dékán úrnál lesz. Aránylag elég hosszú, 2-3 folytatás lesz belőle. Ez a készülő könyv teljes első része.

Javulásomat a kolozsvári orvos teljesen kielégítőnek találta, egészen fellillanyozott biztatásával. De azért még mindig nagyon gyenge vagyok, lázam is van állandóan.

A régi szeretettel üdvözli

Balázs Ferenc

Cheia, jud. Turda

1936. május 14.

Dr. SZABÓ ÁRPÁD

A FEGYELEM FONTOSSÁGA EGYHÁZI ÉLETÜNKBEN

1. A fogalom meghatározása

A fogalomnak kettős jelentése van: a. jelenti bizonyos viselkedési szabályok fenntartását megfelelő büntetések erőszakos ráhatásán keresztül; b. az egyének ránevelését arra, hogy a megadott szabályok betartása által irányítsák viselkedésüket.

Amikor egyházi fegyelemről beszélünk, sajnos, hajlamosak vagyunk mindjárt az elsőre gondolni a két jelentés közül. Az igaz, hogy az egyháznak kezdettől fogva rá kellett kényszerítenie tagjaira bizonyos szabályokat, máskülönben elveszítette volna sajátosságát és a misszióra képtelen lett volna.

Történelme folyamán az egyház, némelykor, nagyon szigorúan vette a fegyelmet és még a polgári hatóságokat is igénybe vette a szabályokra való rákényszerítésben. Napjainkban a szigorú fegyelem, amelyet valamikor kierőszakoltak, nem gyakorolható, sőt nem is kívánatos. Mindazonáltal a fegyelem hiánya nagymértékben a közömbösségnek tudható be.

Az egyházi fegyelemnek sose szabad erőszakosnak lennie. Az egyháznak helyet kell biztosítani tagjai között a „gyengéknek” is, ahogyan Pál apostol nevezi őket, és céljának kell tekintenie fenntartásukat vagy éppen megerősítésüket. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy a szabályokat gyengíteni kell, hanem inkább, ha bármit is teszünk, annak célja a meghékelés kell legyen, és azoknak a rehabilitációját, kell szolgálnia, akik valamilyen formában megsértették a közösséget. Ebben az esetben a fegyelem, mint bizonyos szabályok betartása, átmegy egy másik, még fontosabb formába, nevezetesen olyan fegyelembe, amelynek célja a tanítványság kialakítása és annak képzése a keresztény élet erkölcsi követelményeiben.

2. Fegyelem a Bibliában

Az egyházfegyelem bibliai alapjai döntő fontosságúak az egész kérdés vizsgálatára nézve. Minden egyház, mely erre vonatkozó szabályokat hozott,